

Nr 309.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående förvärfvande för statsverkets räkning av fastigheterna nr 13 och 14 i kvarteret Norrtälje i Stockholm; given Stockholms slott den 23 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen *dels* medgiva att fastigheterna nr 13 och 14 i kvarteret Norrtälje i Stockholm må för en köpeskilling av sammanlagt 1,000,000 kronor för statsverkets räkning inköpas;

dels ock bland statsverkets inkomster för år 1918 under rubriken lånemedel upptaga en post av lånemedel för gäldande av omförmälda köpeskilling å 1,000,000 kronor ävensom medgiva, att redan under år 1917 må förskottsvis av tillgängliga medel utanordnas härför erforderligt belopp.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Conrad Carleson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anförde chefen för finansdepartementet, statsrådet Carleson följande.

Alltsedan år 1913, då pensionsstyrelsen började sin verksamhet, hava ämbetslokaler för styrelsen varit förhyrda i den överstekammarjunkaren greve J. C. De la Gardie tillhöriga fastigheten nr 14 i kvarteret Norrtälje med adressnummer 7 vid Engelbrektsgatan här i staden. Styrelsen disponerade från början i nämnda fastighet fyra våningar om tillhopa 32 rum. För att tillgodose det behov av ökat lokalutrymme, som därefter yppats för styrelsen och som varit en följd av dess alltjämt växande arbetsbörda och den i samband därmed fortgående ökningen av personalen, har det sedermera varit nödvändigt att tid efter annan

för styrelsens räkning inom fastigheten förhyra ytterligare sju våningar, omfattande ett 40-tal rum.

Med skrivelse den 3 april 1917, vilken till finansdepartementet inkom den 14 i samma månad, har överintendentsämbetet till Kungl. Maj:t överlämnat en till ämbetet inkommen underdånig skrivelse från pensionsstyrelsen, varuti gjorts framställning om inköp för statsverkets räkning av ej mindre förut nämnda fastighet än även den bredvid liggande fastigheten nr 13 i kvarteret Norrtälje med adressnummer 5 vid samma gata, för att användas till ämbetslokaler åt styrelsen.

Pensionsstyrelsen har i skrivelsen anfört följande:

»Enligt särskilda nådiga beslut den 28 mars 1914, den 18 februari 1916 och den 23 februari 1917 hava för tiden till den 1 oktober 1919 förhyrts ämbetslokaler för pensionsstyrelsen i den överstekammarjunkaren, greve J. C. De la Gardie tillhöriga egendomen nr 14 i kvarteret Norrtälje med adressnummer 7 vid Engelbrekts-gatan här i staden.

*Pensions-
styrelsens
framställning.*

Ifrågavarande lokaler omfatta hela egendomen — med undantag av några i husets källarvåning belägna butikslokaler — och innehålla sammanlagt 72 arbetsrum. I hyra härför betalas sammanlagt 26,600 kronor, d. v. s. icke fullt 370 kronor per rum.

De förhyrda lägenheterna äro varma, soliga, ljusa och även i flera andra avseenden lämpliga såsom arbetslokaler. Men de lämna icke tillräckligt utrymme ens för pensionsstyrelsens nuvarande personal, vilken därför nödgas arbeta under otillfredsställande förhållanden. Därjämte saknas nödiga utrymmen för arkiv. Lokaler erbjuda i sitt nuvarande skick icke möjlighet att på ett ändamålsenligt och betryggande sätt anordna pensionsstyrelsens stora register över de försäkrade, vilket bör vara förlagt i en brandfri, väl belyst och väl ventilerad lokal, inrymmande ett stort antal arbetsplatser. Möjligheter saknas att bereda plats för de successiva utvidgningar av arbetet, som måste beräknas alltjämt äga rum. Till följd härav blir det måhända redan nästa år nödvändigt att förlägga någon del av arbetet till utom ämbetsverket belägna, tillfälligt förhyrda lokaler, därest man icke skall nödgas tillgripa den från arbetssynpunkt mindre lämpliga utvägen att låta personalen på vissa avdelningar tjänstgöra i dubbla lag.

Styrelsen får erinra om, att greve De la Gardie år 1915 i ett till Eders Kungl. Maj:t inlämnat anbud erbjöd statsverket att köpa ifrågavarande fastighet för ett pris av 550,000 kronor. Överintendentsämbetet, som anmodats att avgiva yttrande i ärendet, förhörde sig under hand med pensionsstyrelsen, som emellertid ansåg, att något köp då icke borde äga rum, emedan det syntes styrelsen vara för tidigt att uttala sig om de arbetsutrymmen, som erfordrades efter den 1 oktober 1919, till vilken tidpunkt de nuvarande lokalerna vore förhyrda. Det syntes ock redan då sannolikt, att ifrågavarande fastighet icke ensam skulle bliva tillräcklig för styrelsens blivande behov. Anbudet blev ej heller av Eders Kungl. Maj:t antaget.

Förhållandena torde numera lämna möjlighet att kunna mera tillförlitligt överskåda de framtida lokalbehoven för styrelsen, och har det synts styrelsen att tidpunkten nu bör anses vara inne att söka för längre tid framåt ordna ämbetsverkets lokalfråga. Härvid torde två utvägar stå till buds, nämligen antingen att

inlåta sig på en nybyggnad eller att köpa en redan nu bebyggd fastighet och inreda densamma för styrelsens behov.

Det förstnämnda alternativet torde med hänsyn till de höga byggnadskostnader, som måste beräknas för sannolikt ganska lång tid framåt, böra endast i nödfall ifrågasättas. Det torde även möta svårighet att för rimligt pris erhålla en tomt med centralt läge, vilket är av stor vikt såväl för styrelsens arbete som från allmänhetens och personalens synpunkt. Men även om man trots dessa svårigheter skulle bestämma sig för nybyggnad, torde det vara nödvändigt att söka redan nu finna någon utväg för ordnande av styrelsens lokalfråga för tiden från den 1 oktober 1918 till den tidpunkt, då en sådan nybyggnad kan beräknas bli färdig, vilket väl sannolikt icke kan bli fallet förrän efter förloppet av 4 å 5 år. Det torde näppeligen vara några utsikter att, med det för varje år stegrade behovet av utrymme för styrelsens arbete, kunna under nuvarande förhållanden tillgodose detta behov medelst förhyrning, såvida man icke vill uppdelat arbetet på flera platser. Men detta skulle medföra mycket stora olägenheter ur arbetssynpunkt. Även om nybyggnadsalternativet väljes, torde man därför svårigen kunna undvika att köpa en bebyggd fastighet för att tills vidare tillgodose styrelsens lokalbehov.

Bestämmer man sig åter för att köpa och ombygga en fastighet, bör tillses, att fastigheten får tillträdas senast den 1 oktober 1918, då det, såsom ovan antytts, sannolikt torde vara nödvändigt för styrelsen att redan vid nämnda tidpunkt erhålla ökat lokalutrymme.

Vid övervägande av dessa förhållanden har styrelsen kommit till den uppfattning, att — även om man vid ett förnyat övervägande framdeles av detta ärende skulle komma att stanna vid nybyggnadsalternativet — det under alla omständigheter nu måste anses lämpligt och ekonomiskt, att för tillgodoseende av styrelsens lokalfråga den fastighet, där de nuvarande ämbetslokaler äro inrymda, inköpes, givetvis under förutsättning att fastigheten erhålles för skäligt pris.

För att lokalfrågan skall kunna härigenom lösas, är emellertid nödvändigt, att någon av de bredvidliggande fastigheterna jämväl inköpes och att lämplig kommunikation anordnas mellan de båda egendomarna, så att tillräckliga utrymmen erhållas såväl för de närmaste åren som eventuellt även för en längre tid framåt. För sådant ändamål har pensionsstyrelsen införskaffat dels nytt försäljningsanbud från ägaren av ovannämnda fastighet, dels dylika anbud från ägarna till egendomen nr 13 i kvarteret Norrtälje, med adressnummer 5 vid Engelbrektskatan, majoren G. J. Hazelius, filosofie licentiaten F. Hazelius och fru Ingrid Öhnell, född Hazelius, samt från ägaren av egendomen nr 15 i samma kvarter, med adressnummer 9 vid nämnda gata, aktiebolaget Minerva.

Av ifrågavarande anbud samt av den utredning, som i övrigt verkställts i avseende å lokalfrågans lösning, har framgått följande.

Egendomen med nr 7 vid Engelbrektskatan, där styrelsens nuvarande tjänstelokaler äro belägna, kan fortfarande köpas för 550,000 kronor med tillträde den 1 oktober 1917 eller 1918. Anbudet gäller till den 15 juni 1917. Egendomen är taxerad till ett värde av 550,000 kronor och brandförsäkrad för 370,000 kronor. Tomten utgör 13,363 kvadratfot. Priset för fastigheten inklusive byggnad utgör sålunda omkring 41 kronor per kvadratfot.

Egendomen med nr 5 vid Engelbrektskatan kan köpas för 450,000 kronor med tillträde den 1 oktober 1918; och gäller detta anbud likaledes till den 15 juni 1917.

Egendomen är taxerad till ett värde av 380,000 kronor och brandförsäkrad för 315,000 kronor. Tomtens storlek är 10,028 kvadratfot. Priset för fastigheten inklusive byggnad utgör sålunda cirka 44.50 kronor per kvadratfot.

Egendomen med nr 9 vid Engelbrektsgatan (nuvarande Beskowska skolan) har styrelsen ansett icke böra ifrågakomma med hänsyn till det pris, som begärts för densamma.

För att kunna bedöma lokalbehovet har pensionsstyrelsen sökt bilda sig ett omdöme såväl om det utrymme, som kan anses erforderligt under den närmaste tiden, som angående de utvidgningar, vilka kunna bli successivt erforderliga för längre tid framåt.

Pensionsstyrelsens nuvarande personal utgöres av omkring 245 personer, och erfordras för dessa ett lokaltutrymme av cirka 2,500 kvadratmeters golvyta, däri inberäknat fullständiga inredningar för arkiv, brandfria registerrum och dylikt. För tillgodoseende av de utvidgningar, som inom den närmaste tiden äro att vänta, bör emellertid detta utrymme ökas till 3,000 kvadratmeter. Antalet personal beräknas efter förloppet av omkring 20 år hava stigit till ungefär två gånger det nuvarande antalet, och skulle då komma att erfordras följande utrymmen.

Vanliga arbetslokaler	2,080 kvadratmeter	
Brandfri byggnad för det stora försäkringsregistret med arbetsplatser därstädes för omkring 300 personer	1,350	»
Brandfritt arkiv, avsett för omkring 1,000,000 akter	265	»
Blankett- och materialförråd jämte därtill hörande utrymmen...	72	»
Bostad för förste vaktmästare, portvakt, rum för personalen för uppehåll under raster ävensom övriga erforderliga utrymmen	335	»

Summa 4,102 kvadratmeter.

Den verkställda undersökningen har givit vid handen, att de ifrågavarande båda fastigheterna skulle kunna erbjuda sådana utrymmen, som ovan omnämnts, och i övrigt bli lämpliga för ändamålet, därest inom dem vidtoges följande förändringar.

Båda husen påbyggas med ytterligare en våning. På gården till egendomen nr 5 utbygges för registret över de försäkrade en brandfri byggnad med fasad åt Rimbogatan och med tak- och sidoljus. I källarna och i nedre våningarna inredas brandfria arkiv och utrymmen för blankett- och materialförråd. Nödiga kommunikationer mellan egendomarna anordnas. Centralvärmeledning införes i båda egendomarna med gemensam värmekälla. Dessa förändringar hava med nuvarande arbets- och materialpriser beräknats kunna utföras för cirka 490,000 kronor. En del av desamma torde emellertid kunna utan olägenhet uppskjutas, till dess billigare byggnadskostnader inträtt. Under sådana förhållanden skulle priset för omändringsarbetena icke behöva beräknas till mer än cirka 450,000 kronor.

Sedan dessa nybyggnads- och ändringsarbeten verkställts, skulle följande arbetsutrymmen stå till förfogande för pensionsstyrelsen:

i nr 5 Engelbrektsgatan	2,913 kvadratmeter	
i nr 7 Engelbrektsgatan	2,599	»

Summa 5,512 kvadratmeter

Då emellertid, som ovan nämnts, behovet för närmaste framtiden endast är cirka 2,500 à 3,000 kvadratmeter och först under loppet av omkring 20 år kommer

att stiga till 4,102 kvadratmeter, kunna sålunda de båda egendomarna anses erbjuda tillräckliga utrymmen för styrelsens behov under en mycket avsevärd tid framåt. De lokaler, som icke behöva tagas i bruk för styrelsens räkning, torde kunna antingen tillfälligt disponeras för andra statens behov eller ock uthyras till fördelaktiga hyrespris. Härtill skulle främst komma i fråga åtskilliga av de nuvarande bostadsvåningarna i huset nr 5 Engelbrektsgatan. Möjligen kunde också under de närmaste åren anstå med den ifrågasatta påbyggnaden av egendomarna, vilken beräknats draga en kostnad av omkring 100,000 kronor.

Efter genomförandet av ovan nämnda förändringar skulle totalkostnaderna för de inköpta fastigheterna komma att uppgå till omkring 1,450,000 kronor. Då tomtvärdet kan beräknas utgöra minst 720,000 kronor — 32 kronor per kvadratfot för egendomen nr 5 Engelbrektsgatan och 30 kronor per kvadratfot för egendomen nr 7 Engelbrektsgatan — blir alltså totalkostnaden för själva byggnaderna 730,000 kronor. Då dessa komma att innehålla 31,300 kubikmeter—14,400 kubikmeter i Engelbrektsgatan nr 5 och 16,900 kubikmeter i Engelbrektsgatan nr 7 — blir priset för husen cirka 23 kronor per kubikmeter.

Genom inköp av nämnda fastigheter och dessas inredande enligt i huvudsak ovan angivna plan anser pensionsstyrelsen, att ämbetsverkets lokalfråga skulle bli löst på ett såväl för statsverket ekonomiskt fördelaktigt som från arbetets synpunkt fullt tillfredsställande sätt. En för ändamålet uppförd nybyggnad, direkt inrättad efter föreliggande arbetsbehov, skulle givetvis komma att erbjuda vissa fördelar, som icke i samma mån kunna tillgodoses vid ombyggnad av en äldre fastighet. Men en sådan nybyggnad skulle å andra sidan såväl beträffande läge som ur andra synpunkter komma att stå tillbaka för det förslag, som härmed framlägges, såvida icke statsverket ville för såväl tomt som byggnader underkasta sig så höga kostnader, att dessa sannolikt skulle komma att uppgå till mer än dubbla beloppet av vad nu föreslagna lösning skulle föra med sig.

Styrelsen har därför vid övervägande av samtliga dessa förhållanden ansett sig kunna förorda föreliggande förslag såsom erbjudande en såväl ur arbetssynpunkt som ur ekonomisk synpunkt fördelaktig lösning av denna fråga. Då, såsom av det föregående framgår, hyrestiden för styrelsens nuvarande lokaler utlöper den 1 oktober 1919 och då det gäller lösningen av en lokalfråga av så stor omfattning, som här är fallet, torde det vara nödvändigt, att linjerna för frågans ordnande för tiden efter den 1 oktober 1919 fastställas under loppet av innevarande år. Den framskjutna tiden medgiver emellertid icke utarbetandet av detaljerade ritningar och kostnadsberäkningar för de ändrings- och reparationsarbeten, som enligt styrelsens förslag skulle erfordras. Dessa kunna emellertid framläggas längre fram på året, så att anslag för ändamålet kan begäras av 1918 års riksdag.

Ehuru styrelsen för sin del är övertygad om, att därest frågan ses ur alla synpunkter, nu föreliggande förslag erbjuder en fördelaktigare anordning, än vad som sannolikt skulle kunna vinnas genom en nybyggnad, behöver dock enligt styrelsens uppfattning nu föreslagna inköp av fastigheterna Engelbrektsgatan nr 5 och 7 icke utgöra något hinder för att i stället bestämma sig för nybyggnadsalternativet, om statsmakterna nu eller, då frågan behandlas vid 1918 års riksdag, skulle anse sådant lämpligare. Den såväl för staten som för ämbetsverket fördelaktigaste lösningen av styrelsens lokalfråga intill den tidpunkt, då en nybyggnad lämpligen skulle kunna stå till disposition, vinnes nämligen genom inköp av ifrågavarande

egendomar, i vilka i sådant fall naturligtvis endast oundgängligen nödiga ändrings- eller reparationsarbeten skulle ifrågakomma. På den tidpunkt, då nämnda fastigheter icke längre skulle vara behövliga för pensionsstyrelsens lokaler, torde de, därest statsverket icke då skulle hava behov av desamma för annat ändamål, kunna på ett för statsverket fördelaktigt sätt försäljas.

Då, såsom redan nämnts, försäljningsanbuden lämnats under förutsättning att definitivt köpeavtal träffas före den 15 juni 1917, och då, därest uppgörelse ej sker före nämnda tidpunkt, prisfrågan sannolikt komme i ett för statsverket mindre fördelaktigt läge, synes det styrelsen angeläget, att därest förslaget om inköp av egendomarna vinner Eders Kungl. Maj:ts gillande, detsamma kunde föreläggas innevarande års riksdag. Det belopp, som erfordras för köpet, torde, om så befinnes lämpligt, helt eller delvis kunna åtminstone tills vidare ställas till statsverkets förfogande ur pensionsförsäkringsfonden.»

På grund av vad sålunda anförts har pensionsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels medgiva, att fastigheterna nr 14 i kvarteret Norrtälje med adressnummer 7 vid Engelbrektsgatan här i staden samt nr 13 i kvarteret Norrtälje med adressnummer 5 vid samma gata må för statsverkets räkning inköpas för en sammanlagd köpesumma av 1,000,000 kronor, *dels* för sådant ändamål anvisa ett anslag å nämnda belopp att i mån av behov disponeras redan under år 1917.

I sin förutnämnda skrivelse har överintendentsämbetet tillstyrkt bifall till pensionsstyrelsens framställning, och därvid såsom eget yttrande åberopat ett skrivelsen bilagt tjänstememorial (se bilaga 1) av tjänstgörande arkitekten hos överintendentsämbetet Gust. Hermansson. I berörda memorial har arkitekten Hermansson i anslutning till av honom meddelade kalkyler uttalat, att affären syntes vara för statsverket förmånlig och tillräddig. De lokaler, som icke under första tiden behövde användas av pensionsstyrelsen, ansåge han säkert kunna med vinst uthyras till kontorslägenheter. Det syntes likväl förmånligare för staten att i de icke av pensionsstyrelsen använda lokalerna anvisa plats åt en del av de ämbetsverk, kommissioner och dylikt, för vilka nu lokaler förhyrdes på skilda ställen för relativt högre hyresbelopp.

*Yttrande av
överinten-
dentsämbetet.*

Kontraktstiden för de till tjänstelokaler åt pensionsstyrelsen förhyrda lägenheterna i huset nr 14 i kvarteret Norrtälje med adressnummer 7 vid Engelbrektsgatan här i staden utgår, såsom förut nämnts, den 1 oktober 1919, och blir det alltså nödvändigt att från och med nämnda tidpunkt bereda styrelsen erforderligt lokalutrymme. Av den utredning, som förebragts, framgår, att de nuvarande tjänstelokalerna,

*Departements-
chefen.*

vilka omfatta hela fastigheten med undantag av några i källarvåningen belägna butikslägenheter, sannolikt icke äro tillräckliga för att tillgodose styrelsens utrymmesbehov ens för den återstående delen av kontraktstiden och att därför redan före nämnda tidpunkt måste på annat håll förhyras ytterligare tjänstelokaler. Det skulle uppenbarligen vara till men för styrelsens arbete, om dessa lokaler bleve förlagda å annan plats än de nuvarande. På grund av allmänt kända förhållanden torde också komma att möta svårighet att genom förhyrning, åtminstone för någorlunda rimlig kostnad, anskaffa det ökade utrymme, varom här är fråga. Att vid den tidpunkt, då hyreskontraktet utlöper, ställa till styrelsens disposition tillräckliga utrymmen inom någon av statens byggnader i huvudstaden torde icke låta sig göra.

Till belysande av arbetets omfattning inom pensionsstyrelsen och den ökning av arbetsbördan, som ytterligare är att vänta, inskränker jag mig till att återropa den utredning, som i statsrådsprotokollet över civilärenden, bilagt 1917 års statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, under punkt 79 intagits angående riksdagen förelagt förslag till höjning av anslagen till pensionsstyrelsens verksamhet.

Under vanliga förhållanden kunde det måhända hava syns mig finnas mera skäl till tvekan, huruvida den nu föreslagna åtgärden vore den mest lämpliga och om icke pensionsstyrelsens lokalfråga erhöile en rationellare lösning genom nybyggnad. Ett nybyggnadsföretag skulle givetvis dock under alla förhållanden ställa sig högst avsevärt dyrare än inköp och ombyggnad av gammal fastighet. Under nuvarande tidsläge och med hänsyn till rådande höga byggnadskostnader synes mig emellertid varje tanke på en nybyggnad böra avvisas. Härtill kommer, att även om för ändamålet kunde anskaffas en lämplig och väl belägen tomt — vilket säkerligen nu skulle möta svårighet — denna nybyggnad i varje fall icke skulle hinna fullbordas och ställas till förfogande inom den erforderliga tiden. Vid sådant förhållande anser jag den bästa till buds stående utvägen vara, att, på sätt som av pensionsstyrelsen föreslagits och av överintendentsämbetet förordats, för ändamålet inköpa den fastighet, som för närvarande användes av styrelsen, jämte den bredvidliggande fastigheten nr 13 i samma kvarter.

Fastigheten nr 14 i kvarteret Norrtälje, i vilken styrelsens tjänsterum nu äro belägna, omfattar en areal av 1,177.98 kvadratmeter, och utgör köpesumman 550,000 kronor eller 466 kronor 90 öre per kvadratmeter. Fastigheten nr 13 omfattar 883.99 kvadratmeter, och utgör priset för denna fastighet 450,000 kronor eller 509 kronor 6 öre per kvadratmeter. De erbjudna prisen torde i betraktande av fastigheternas centrala

och jämväl i övrigt förmånliga läge samt vid jämförelse med pris, som fordrats för andra liknande fastigheter i samma trakt, få anses vara för statsverket fördelaktiga.

Pensionsstyrelsen har tänkt sig, att de båda husen skulle påbyggas med en våning och att på gården till fastigheten nr 13 i kvarteret Norrtälje skulle uppföras en brandfri byggnad med fasad åt Rimbo-gatan, vilken byggnad skulle avses för det stora registret över de försäkrade. Efter verkställande av denna om- och tillbyggnad och i övrigt en del reparations- och inredningsarbeten, beräknas de å fastigheterna befintliga byggnaderna komma att för en avsevärd tid framåt erbjuda lämpliga och tillräckliga ämbetslokaler för pensionsstyrelsen. Sammanlagda kostnaden för dessa arbeten — förutsatt att de utföras under nu rådande dyrtid — beräknas av styrelsen till omkring 490,000 kronor. En del av dessa arbeten synes dock, såsom ock styrelsen framhållit, kunna utan olägenhet anstå till kristidens slut, varigenom kostnaden sannolikt skulle kunna nedbringas till omkring 450,000 kronor. Sedan närmare utredning blivit av pensionsstyrelsen verkställd angående ifrågavarande om- och tillbyggnadsarbeten m. m., torde jag framdeles få inkomma med förslag i syfte att frågan om anslag för detta ändamål må kunna föreläggas 1918 års riksdag.

Under den tid, som skulle återstå, innan styrelsen behövde taga fastigheterna i deras helhet i anspråk för eget bruk, kunde en del lägenheter med fördel upplåtas till andra statsinstitutioner. Jag erinrar om att det ej sällan yppats svårigheter att bereda lämplig arbetsplats åt statens kommittéer och kommissioner. Att åtskilliga ämbetsverk i huvudstaden äro i behov av nya eller förbättrade lokaler är väl känt. Sålunda torde det inom de närmaste åren visa sig nödvändigt att bereda nya lokaler åt överintendentsämbetet, vars nuvarande, i före detta Preisiska huset vid Drottninggatan belägna tjänsterum, därest av Kungl. Maj:t i proposition till innevarande års riksdag föreslagen omorganisation av ämbetsverket kommer till stånd, skulle bliva alldeles otillräckliga. De fastigheter, som nu föreslås till inköp av kronan, skulle alltså, till den del de ej omedelbart upplåtas till pensionsstyrelsen, kunna för en tid framåt fylla även andra lokalbehov för statsverkets räkning. Då sålunda de ifrågavarande fastigheterna verkligen behövas för angivna ändamål och då såsom förut nämnts någon annan lämpligare eller lika lämplig utväg till lösande av pensionsstyrelsens lokalfråga åtminstone för närvarande ej står till buds, synes det mig vara ett statens intresse, att tillfället till förvärvande för skäligt pris av dessa fastigheter icke nu lämnas obegagnat.

I likhet med pensionsstyrelsen får jag tillika framhålla, att därest mot förmodan framdeles skulle anses fördelaktigare att bereda lokaler för pensionsstyrelsen i en nybyggnad, det nu föreslagna köpet icke bör anses lägga hinder härför. Fastigheterna lära då med stor sannolikhet kunna tagas i bruk för andra statsändamål eller ock, om så ej är fallet, försäljas på fördelaktigt sätt.

Med hänsyn till rådande kristid anser jag önskvärt, att kostnaden för inköp av förut nämnda fastigheter icke för år 1918 bestrides av skattemedel. Pensionsstyrelsen har antytt, att medel för ändamålet möjligen kunde tills vidare erhållas ur pensionsförsäkringsfonden. Enligt vad jag inhämtat, torde de fullmäktige, som omhänderhava förvaltningen av nämnda fond, kunna tillhandahålla statsverket såsom tillfälligt lån de medel, som skulle erfordras för ifrågavarande fastighetsköp. Då det ifrågasatts, att den ena av fastigheterna eventuellt skulle komma att tillträdas redan i år, har jag ansett mig böra föreslå, att erforderliga medel för ändamålet måtte få, i mån av behov, utanordnas under år 1917.

På grund av vad ovan anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

dels medgiva att fastigheterna nr 13 och 14 i kvarteret Norrtälje i Stockholm må för en köpeskillning av sammanlagt 1,000,000 kronor för statsverkets räkning inköpas;

dels ock bland statsverkets inkomster för år 1918 under rubriken lånemedel upptaga en post av lånemedel för gäldande av omförmälda köpeskillning å 1,000,000 kronor ävensom medgiva, att redan under år 1917 må förskottsvis av tillgängliga medel utanordnas härför erforderligt belopp.

Till denna av statsrådets övriga medlemmar biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:

G. Hultman.

Avskrift.

Bilaga 1.

Tjänstememorial.

Utlåtande över underdånig framställning av den 26 mars 1917 angående pensionsstyrelsens lokalfråga. Enligt de företedda ritningarna innehåller:

<i>Egendomen Engelbrektsgatan 5</i> för närvarande »nyttig golvyta»:			
Bottenvåningen, butiksutrymme	165	kvm.	
Portvaktslägenhet	20	»	185 kvm.
Entresolvåningen	340	»	
Vån. 1, 2 och 3 tr. upp: 375 × 3	1,125	»	1,465 » 1,650 kvm.

<i>Egendomen Engelbrektsgatan 7</i> d:o d:o.			
Souterrängbutiker	130	kvm.	
Portvaktslägenhet	15	»	145 »
Bottenvåningen	390	»	
Vån. 1, 2 och 3 tr. upp: 415 × 3	1,245	»	
Vindsvåningen	185	»	1,820 » 1,965 »

Butikerna uti egendomarne lämpa sig icke till ämbetsrum, men kunna på bästa sätt förräntas genom uthyrning. Vid eventuellt köp och ombyggnad anser jag därför, att de böra bibehållas till butiker.

Efter egendomarnes föreslagna påbyggnad och tillbyggnad skulle för ämbetslokaler erhållas följande golvytor:

Uti <i>egendomen nr 5 Engelbrektsgatan</i> :			
nuvarande lokaler i entresolen samt i våningarna 1, 2 och 3 tr. upp	1,465	kvm.	
Genom påbyggnad av en våning erhålles	375	»	
Genom nybyggnad av arkiv 160 kvm:s golvyta i två bottnar	320	»	2,160 kvm.

Uti <i>egendomen nr 7 Engelbrektsgatan</i> :			
motsvarande lokaler i bottenvåningen, vån. 1, 2 och 3 tr. samt vind	1,820	»	
Genom påbyggnad av vindutrymmena åt Engelbrektsgatan	260	»	2,080 »
Summa golvyta för ämbetslokalerna, båda husen 4,240 kvm.			

<i>Kostnaderna</i> belöpa sig till:		
För inköp av nr 5	450,000	kr.
För inköp av nr 7	550,000	»

Enligt förevisade beräkningar, som synas kunna godtagas, för tilltänkta arbeten:

<i>För nr 5:</i> påbyggnad av en våning	kr. 56,000	
källareändringar	» 7,000	
ändringar i våningars inrede	» 26,000	
centralvärmeledning	» 95,000	
ny arkivbyggnad	» 115,000	kr. 299,000
<i>För nr 7:</i> påbyggnad i vind	» 40,000	
källareinredning	» 11,500	
ändringar i våningars inrede	» 14,500	
centralvärmeledning	» 85,000	» 151,000
Diverse och oförutsett	» 40,000	kr. 490,000
		<u>Summa kostnad kr. 1,490,000</u>

Detta kapital bör beräknas giva 6 procent ränta eller c:a kr. 90,000

De till uthyrning lämpade affärslokalerna vid Engelbrektsgatan hava en sammanlagd golvyta av c:a 300 kvm., och böra minst kunna beräknas giva en hyra av 40 kr. per kvm. i medeltal eller » 12,000

Ämbetslokalerna beräknas således draga en hyra av » 78,000
vilket efter beräkning av nyttig golvyta av 4,240 kvm. efter om- och tillbyggnad gör c:a 18.40 per kvm. nyttig yta.

Affären synes således förmånlig och tillrådlig.

De lokaler, som icke i första tiden behöva användas av pensionsstyrelsen, kunna säkert uthyras till kontorslägenheter med vinst. Det synes likväl förmånligare för staten, att i de icke av pensionsstyrelsen använda lokalerna anvisa plats åt en del av de ämbetsverk, kommissioner eller kommittéer o. d., för vilka nu lokaler förhyras på skilda ställen för relativt högre hyresbelopp.

Stockholm den 29 mars 1917.

Gust. Hermansson.

Vidimeras ex officio

Stig Östergren.